Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5273/2020
18.11.2020. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Бојан Пантовић, Милан Вујин и Вања Поповић, адвокати из ..., против тужене Републике Србије - Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9272/19 од 05.12.2019. године, у седници одржаној 18.11.2020. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9272/19 од 05.12.2019. године, у преиначеном делу.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П 25466/15 од 23.05.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете, психичких болова због повреде части и угледа због неоснованог лишења слободе исплати износ од 160.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 23.05.2019. године, па до коначне исплате. Ставом другим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавеже тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете, психичких болова због повреде части и угледа због неоснованог лишења слободе, исплати преко досуђеног износа наведеног у изреци ове пресуде под тачком 1. износ од још 200.000,00 динара, са траженом законском затезном каматом на овај износ почев од дана пресуђења 23.05.2019. године, па до коначне исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавеже тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете и измакле користи исплати износ од 11.280,30 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, с траженом законском затезном каматом на овај износ почев од дана подношења тужбе 07.12.2015. године, па до коначне исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 194.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке о трошковима поступка, до дана исплате. Ставом петим изреке, одбијен је захтев

тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у делу којим је тражио да се обавеже тужена да исплати законску затезну камату на досуђене трошкове парничног поступка наведене у изреци ове пресуде под тачком 4. почев од дана пресуђења, па до дана извршности одлуке о трошковима поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9272/19 од 05.12.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе странака и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете, психичких болова због повреде части и угледа, због неоснованог лишења слободе исплати износ од 130.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 23.05.2019. године до исплате и у ставу другом, трећем и четвртом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке тако што је одбијен тужбени захтев да суд пресудом обавеже тужену да тужиоцу по истом основу исплати и износ од још 30.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 23.05.2019. године, па до коначне исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у преиначеном делу, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о истој одлучује у смислу члана 404. ЗПП.

С обзиром да је ревизија тужиоца дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14), то није било потребе да се о истој одлучује као о посебној ревизији.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у преиначеном делу, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем истражног судије Општинског суда у Старој Пазови Кри 55/09 од 13.06.2009. године, одређен притвор због сумње да је извршио кривично дело фалсификовање новца, као и да се притвор рачуна од дана и часа лишења слободе и да ће трајати најдуже месец дана. Решењем истог суда Кри 193/09 од 30.06.2009. године, тужиоцу је укинут притвор. Правноснажном пресудом Основног суда у Сремској Митровици К 480/13 од 05.11.2013. године, тужилац је на основу члана 423. став 1. тачка 2. ЗКП, ослобођен оптужбе за кривично дело фалсификовање новца, јер није доказано да је извршио кривично дело за које је оптужен. Такође, решењем Основног суда у Сремској Митровици К 480/13 од 21.11.2013. године, правноснажним 29.11.2013. године, тужиоцу је враћен новац у износу од 42.200 евра, привремено одузет по потврди о привремено одузетим предметима од 12.06.2009. године.

С обзиром на овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је оценио да тужилац има право на накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа, те је након оцене свих околности конкретног случаја и применом одредбе члана 200 ЗОО, одмерио накнаду у висини од 160.000,00 динара, док је у преосталом делу његов захтев

одбио. Наиме, у конкретном случају тужилац је претрпео нематеријалну штету која је у директној узрочној вези са неоснованим лишењем слободе, с обзиром да је том приликом извршен кућни претрес, да је његова ћерка у то време имала шест месеци, да су позване комшије да буду сведоци и да је све било пропраћено вестима у новинама, на телевизији и интернету, да тужилац ради у својој ... као ..., због чега му је прекинут доток новца, да га је звало много људи да пита шта се догодило, да и данас када плаћа нешто у еврима сви гледају новчанице, као и да су се пријатељи удаљили, а однос средине према њему се променио након што је био у притвору.

Прихватајући у свему утврђено чињенично стање од стране првостепеног суда, другостепени суд је констатовао да је на правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд погрешно применио правило из члана 200. став 2. Закона о облигационим односима, те је, имајући у виду утврђене околности конкретног случаја, преиначио првостепену одлуку и оценио да правична накнада за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа услед неоснованог лишења слободе у трајању од 20 дана износи 130.000,00 динара, због чега је у побијаном делу одбијен захтев тужиоца за накнаду од још 30.000,00 динара на име назначене накнаде.

По оцени Врховног касационог суда правилно је другостепени суд применио материјално право, када је преиначио првостепену пресуду у наведеном делу.

Нису основани наводи ревизије да је у побијаном делу одлука донета погрешном примењеном материјалног права, јер је другостепени суд на основу утврђеног чињеничног стања правилно закључио да износ од 130.000,00 динара, представља адекватну сатисфакцију за нематеријалну штету коју је тужилац претрпео у конкретном случају, па је захтев преко досуђеног износа одбио. При одлучивању о висини новчане накнаде, суд је водио рачуна о свим околностима конкретног случаја, а нарочито о висини накнаде којом се оштећеном пружа задовољење за душевне болове због повреде части и угледа, као и да се новчаном накнадом нематеријалне штете, душевни бол не отклања, већ се ублажава, па накнада ове врсте представља морално задовољење. Зато накнаду штете суд одмерава узимајући у обзир све субјективне и објективне околности од значаја за одлуку у конкретном случају, а нарочито оне које утичу на природу, тежину и трајање душевних болова изазваних лишењем слободе као што су дужина трајања притвора, тежина кривичног дела која је тужиоцу била стављена на терет, бол, страх, те остале патње које је због лишења слободе тужилац претрпео. Имајући у виду претходно наведено, те сврху права на накнаду штете по наведеном основу, досуђивање накнаде у износу већем од 130.000,00 динара, у конкретном случају, било би у супртности са значајем повређеног добра и циљу коме та накнада служи, а погодовала би тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (члана 200. став 2. Закона о облигационим односима), због чега је, супротно наводима ревизије тужиоца, правилно одлучено о тужбеном захтеву.

Са изложеног, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Тужиоцу нису признати трошкови за изјављену ревизију, јер по истој није успео, применом одредбе члана 153. ЗПП-а.

Председник већа-судија
Јасминка Станојевић,с.р.

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић